

Rectoria de Sant Martí d'Avià

Avià

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Nucli antic, Plaça Església. 08610 AVIÀ
Emplaçament Al sud de l'eixample del nucli antic.

Coordenades:

Latitud: 42.07537
Longitud: 1.82539
UTM Est (X): 402836
UTM Nord (Y): 4658812

Classificació

Número de fitxa 08011 - 4
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Neoclàssic
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Palau Episcopal. 25280 SOLSONA
Fitxes associades:
[Sant Martí d'Avià](#)
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: ds., 20/10/2001 - 02:00
Data de la darrera revisió: dl., 31/03/2025 - 12:33

Descripció

La rectoria d'Avià es troba al costat de l'església de Sant Martí fent mitgera pel cantó de sol ixent. La façana presenta dos finestrals d'arc de mig punt rebaixat al primer pis i dues finestres a les golfes. L'accés es realitza a través d'un ampli passadís cobert amb volta de canó rebaixada de maó. Al primer pis es troba la vivenda del capellà i una àmplia sala on s'obren els finestrals i que, segons expliquen les cròniques, va ser detingut el comte d'Espanya. L'edifici va ser construït al mateix temps que l'església, al voltant de principis del segle XIX. L'any 1991, fruit d'una donació testamentària de la Sra. Ramona Badia, veïna d'Avià, es va construir al costat de la rectoria un casal que s'utilitza per fer reunions, exposicions i donar catequesi, al que s'ha posat el nom d'aquesta benefactora.

Observacions:

Actualment s'està reparant la teulada i ampliant les golfes afegint una tercera finestra a la façana principal.

Història

Encara que l'edifici de la rectoria va ser construït al segle XVIII igual que l'església, l'any 1919 el pàrroc Mn. José Espel Casals va fer reparar la rectoria perquè amenaçava ruïna, amb un pressupost de quinze mil pessetes (ADS). El fet més rellevant que va viure la rectoria d'Avià va ser el 26 d'octubre de 1839, ja que fou destituït i empresonat el comte d'Espanya (títol que li va atorgar el 1819 el rei Ferran VII), Charles d'Espagnac, per ordre de la Junta Carlina de Berga, que anys enrera l'havia fet capità general de la zona carlina. El comte d'Espanya es va guanyar una fama d'home estrambòtic i sanguinari, portant a terme innombrables injustícies: despotisme general, manca de respecte envers tothom, destrucció injustificada de bens,.... Aquests motius van provocar l'ordre de destitució donada pel Rei, i els seus companys li van parar una emboscada a la Rectoria d'Avià aprofitant que s'havia convocat reunió de la Junta de Berga. Li van treure l'espasa i amenaçant-lo amb un ganivet per l'esquena li van comunicar la decisió del Rei. A la nit, i després d'un viatge de quatre dies, van arribar a Organyà on el van retenir fins el dia 2 de novembre en què, de camí cap a La Seu d'Urgell per ajusticiar-lo, el van escanyar amb una corda i després el llançaren al Segre amb una pedra lligada al coll. Dies més tard el cadàver es va trobar a Coll de Nargó, lloc on va ser enterrar. A la novel·la de Pio Baroja, "La senda dolorosa" (1928), que forma part del conjunt de novel·les "Memorias de un hombre de acción" (22 novel·les), fa una descripció de la rectoria d'Avià i dels fets ocorreguts en relació al Comte d'Espanya (RAFART, 1984). L'any 1989, el que llavors era capellà d'Avià, Mn. Ramon Alsina, va trobar a un armari de la rectoria un exemplar de les "Efemérides Berguedanes" de Jacinto Vilardaga editat l'any 1919, amb unes notes manuscrites als marges fetes durant la guerra pel capellà beneficiat de Berga Mn. Francesc Rodergas. Aquestes notes es van publicar l'any 1990 en forma de llibre per part de l'Ateneu d'Avià i constitueixen una important crònica dels fets ocorreguts a la zona.

Bibliografia

MUNDET, J.M. (1989). El Comte d'Espanya. Cent cinquanta anys després de la seva mort (1839-1989). Ateneu d'Avià. RODERGAS, Mn. Francesc (1936). Dietari de Guerra. Berga, 1936-1939. Transcripció i notes a cura de Joan Tuneu i Benigne Rafart. Edició de l'Ateneu d'Avià, 1990. RAFART, B. (1984). Pio Baroja, Avià i els carlins. Ressonància n° 7, desembre. RAFART, B. (1989). La destitució del Comte d'Espanya a la Rectoria d'Avià. Dovella n° 32. Pàgs. 23-25.

DURANT LA PRIMERA GUERRA CARLINA
LA JUNTA DE BERGA ES REUNIA EN
AQUESTA RECTORIA ON EL 28 D'OCTUBRE
DE 1839, DESTITUI I EMPRESONA EL COMTE
D'ESPANYA, COMANDANT GENERAL DE
LES FORCES CARLINES DEL PRINCIPAT.

AVIÀ, OCTUBRE DE 1989
150^è ANIVERSARI